

Saare maakonna Aasta Küla 2026

Kalli küla

- 41 elanikku, püsielanikke 30
- Kalli küla Facebooki leht (120 jälgijat): <https://facebook.com/kalli1426>
- Kontaktisik: Kristiina Maripuu, tel 5647 6646, kalliselts@gmail.com

Motivatsioonikiri

2026. aasta on Kalli küla juubeliaasta: meie küla esmamainimisest möödub 600 aastat. Kalli tegelikku vanust saab siiski mõõta tuhandete aastatega ja Valjala kandis on see üks vanimatest küladest. Ümmargust juubelit tähistasime 18. juulil toimunud suure külakokkutulekuga, millest sai osa vähemalt 150 endist, praegust või tulevast(?) külaelanikku. Seda, kuidas me kokkutulekuks valmistusime ja kuidas pidu läks, saab näha Kalli küla Facebooki lehelt. Meie endi meelest läks kokkutulek aga nii hästi korda, et peale seda, kui augusti keskpaigaks hakkas igapäevane rütm taastuma, tuli äratundmine, et Aasta Küla konkursil osalemine paneks juubeliaastale väärrika punkti. Veelgi enam mõjutas seda otsust kokkutuleku korraldamisega saadud vahetu kogemus, et koostöö toimib tõesti imeliselt, küla traditsioonid on elujõulised ja heakorra eest on ühiselt hästi hoolt kantud.

Ligi 30 aktiivset aastat

Esimene Kalli küla kokkutulek toimus aastal 1997 ja suviseid suuri kokkusaamisi oleme sestpeale korraldatud 5–6 aasta takka. Aktiivsem külaliikumine sai Kallis alguse 2004. aastal, mil asutasime seltsingu. Kümme aastat hiljem, 2014. aasta kevadel sündis MTÜ Kalli Küla Selts. Aastate jooksul oleme viinud ellu mitmeid projekte, mis on saanud toetust kohaliku omaalgatuse programmist. Nii on kiigeplats täienenud väikese külamaja ja tualettidega, lastele on soetatud liumägi, kiiged ja jalgpallivärvad ning küla keskpaigast on saanud korralik lipuplats koos külamiljöösse sobiva majaga. 2015. aastal valiti Kalli küla Valjala valla heakorrakonkursil parimaks külaks. Viimased 30 aastat on eranditeta toimunud kaks sündmust, mis külarahva kokku toovad: kevadised heakorralgud ja Kalli küla jaanituli. Jaaniõhtu on alati enam kui lihtsalt lõke ning selle juurde käivad käruralli, Meeliste Aivari mälumäng, muusika jpm. Lapsed teavad, et sel õhtul saab alati tasuta jäätist.

Miljööväärtuslik küla

Kalli külal on kehtivate volitustega külavanem ja on omajagu sümbolne, et külavanem Arne Maripuu on ühtlasi ka Kalli küla vanim mees (70a). Suhetes kohaliku omavalitsusega tasub välja tuua, et Kalli küla on arvatud Saaremaa valla miljööväärtuslike külade hulka ja erinevalt mõnest teisest piirkonnast ei ole me selles näinud piirangut, mida vaidlustada, vaid tajume ka ise oma kodukoha väärtust. Saaremaa valla üldplaneeringu alusuuringus „Saaremaa miljööväärtuslikud külad” on Kalli küla kohta muu hulgas kirjutatud: „Kalli küla suurimaks väärtuseks on ilusad vanad kiviaiad. Enamjaolt on kiviaiad väga hästi hooldatud.” Kalli külasüda on vana sumbküla ehk Allots ja sellest mõlemal pool on hajusam ridaküla – küla alguses Säkuots ja Tõnija poole minnes Mäeots. Sellest räägib ka Kalli küla laul, mille Loeta Valve tegi 2015. aastal toimud külakokkutulekuks: „Kalli külal kolm on otsa: Säku-, All- ja Mäeotsa”. Lisaks külamiljööle on tähelepanuväärne ka Kalli küla loodus. 2007. aastal moodustati Kalli maastikukaitseala, et kaitsta esinduslikku madalsoo- ja allikaala, kadastikke, loopealseid ja vanu loodusmetsi ning mitmeid kaitsealuseid taime- ja linnuliike.

Muistne ja kaasaegne

Liialdamata võib öelda, et Kalli külas kohtuvad ajalugu ja tänapäev. Külade ääres on kokku pea 30 kivist kalmet, Kalli piirsesse jäävad mitmed muistsed põllud ja ohvrikohad, kuid samas on külas tänu valguskaablile ülikiire internet, mis lubab kodukontorist ka rahvusvahelist tööd tõrgeteta teha. Kalli külaga on otseselt või lähedalt seotud mitmed ettevõtted ning välja on joonistunud ka paljud n-ö kogukonnateenused. Kui on soov süüa maitsvaid küpsetisi (nt tellida küla 600. juubelisünnipäevaks sobiv 20 kg tort), osta kanamune, nautida lõõgastavat massaaži, kutsuda abiks traktor või metsatehnika, osaleda koolitusel, paluda teha kauneid fotosid, saada tuge raamatupidamises, soetada uus kaltsuvaip, lasta meisterdada uus kaevuhark või toekas pink, siis seda kõike meilt saab. Teisisõnu, toetame omasid. Ja kui on tarvis Aasta Küla konkursiks videoklippi, siis selle teeme ka ise.

Küla argipäev

Ehkki mitmes Kalli küla peres töötatakse kodukontoris, viib igapäevatöö Kalli inimesi Kuressaarde, Valjalga, Tagaverele jm. Kui veel mõnikümmend aastat tagasi polnud Kalli külas enam ühtki last, siis viimased 20 aastat on koolibussil jälle põhjust ka Kalli peatuses kinni pidada. Lähim pood asub Valjalas, kuid kaks korda nädalas käib külas lavkabuss. Aastakümnetega on lavka-Andrusest saanud justkui meie oma küla mees, kes ei puudunud ka tänavuselt külakokkutulekult. Püsielanikke on Kallis 30 ringis, kuid suvel vaat et teist samapalju. Siis on ka kiigeplatsil tavapärasest rohkem kilkamist ja külakiik „kääksub“ iga päev.

Viis näidet, kuidas Kalli rohkem välja paistab

1. Peale selle, et Kalli külal on oma laul, on külal juba aastaid ka oma lipp, mida kaunistavad Valjala kihelkonna kindamuster ja kiri „Kalli 1426“.
2. Kalli külal on juba üle kümne aasta oma tunnuslause: „Kalli on kallis!“ Seda oleme trükinud nii küla T-särkidele kui ka kleepsudele, aga see on isegi sisse lauldud.
3. 2026. aasta külakokkutulekul osalejad said „Kalli 1426“ käepaelad – seegi on näide, kuidas oma küla uhkusega „kanda“.
4. Sel kevadel peitsime kiigeplatsile geopeituse aarde, mis on samuti toonud uusi külalisi. Aarete logist saab nt lugeda: „Väga kena küla ja külaplats on siin. Lausa lust vaadata.“
5. Kalli külas on peaaegu igal perel oma talusilt. Need on valminud ajapikku ja igaüks on oma pererahva tegu ja nägu. Küla keskel olev viidapost on tehtud vanast tuuliku emapuust, meenutades aegu, mil Saaremaal olevat just Kalli külas olnud kõige rohkem tuulikuid.

Kalli küla on hea näide ilusast ja elusast Eesti külast, kus teineteist täiendavad väärikas ajalugu ja kaasaegne elukeskkond. Meie koduküla on parajalt tavaline ja piisavalt eriline, kuid ennekõike kallis ja kodune.

Kohtumiseni Kallis!

Lisalugemist 2026. aastast:

„Kalli küla esmamainimise 600. aastapäeva kokkutulek“

<https://saartehaal.postimees.ee/8511514/qalerii-kalli-kula-esmamainimise-600-aastapaeva-kokkutulek>

„Kalli küla lugusid kuldvõrust võrukaelteni“

<https://saartehaal.postimees.ee/8539375/kalli-kula-lugusid-kuldvorust-vorukaelteni>